

Kerää luonnosta askartelu materiaalia talteen yhdessä iäkkäiden kanssa

- Luonnonmateriaalien kerääminen ”talteen” ja niiden käsittely säilyttämistä ja jatkokäyttöä varten on mukavaa yhteistä puuhaa ja onnistuu toimintakyvyn rajoitteista huolimatta. Jos osallistujien toimintakyky ei riitä lähtemään luontoon asti, voi luonnonmateriaaleja tuoda asukastiloihin ja loppu käsitellä ne siellä yhdessä iäkkäiden kanssa.

Materiaali	Keruu ja käsittely	kk
Havut <ul style="list-style-type: none"> • Havut ovat monipuolinen raaka-aine ja se kuuluu talvenkoristeisiin. Siitä voidaan askarella mm. havupalloja, kransseja ja köynnöksiä. Lisäksi sillä voidaan koristella muun muassa jouluisia kukkaistutuksia. • Havuissa on paljon valinnan varaa: kuusen, männyt, katajan jne. havut. • Havujen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	Havut ovat ikivihreitä ympäri vuoden, mutta ajankohtaisia ne ovat tavallisesti talvella pihan koristeina. Viileissä tiloissa havut voivat säilyä jopa talven yli, mutta lämpimissä sisätiloissa ne karistavat havunsa melko nopeasti.	1-12
Kaarna <ul style="list-style-type: none"> • Kaarna voidaan käyttää kaikenlaiseen askarteluun. Lisäksi se sopii muun muassa kasvualustaksi, maanparannusaineeksi ja katteeksi. • Kaarnan keruu ei kuulu jokamiehen oikeuksiin. 	Kaarna kerätään vastakaadetun puun rungon tyveltä mieluiten keväällä. Kaarna voi kerätä myös esimerkiksi metsätyömailta. Kaarna kuivatetaan ilmastavassa ja kuivassa tilassa, esimerkiksi ritilän päällä. Kuivuttuaan kaarna säilyy hyvin.	1-12
Koivunoksat (vihtoihin) <ul style="list-style-type: none"> • Koivunoksien keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	Rauduskoivu on vihtamateriaalina kestävämpi mutta hieskoivun oksia pidetään notkeampina. Siitä syystä ne sopivat paremmin varsinkin vihdan pannan sitomiseen.	5-8
Kuivakukkien kuivatus <ul style="list-style-type: none"> • Mahdollistaa kuivakukka-asetelmien ja muun askartelun myöhemmin. • myös viljat soveltuvat kuivatukseen ja niitä hyödyntää myös lintujen talviruokinnassa. 	Viljeltyjä ja luonnonkasveja voi kuivata. Helpoin tapa kuivaukseen on ilmakeivatus, jossa kerätyistä kasveista tehdään pieniä kimppuja ja nostetaan ne löyhästi roikkumaan ylösalaisin kuivaan, ei liian lämpöiseen ja auringolta suojaisaan paikkaan. Toinen tapa kuivata on pitää kukkia vedettömässä maljakossa pystyasennossa ja samanlaisissa olosuhteissa kuin ilmakeivatuksessakin. Kunnolla kuivatut kasvit voivat säilyä kauniina vuosikausia.	5-9
Käpyjen kuivaus <ul style="list-style-type: none"> • Käpyjä voi käyttää erilaisissa muun muassa joulukoristeiden askarteluun ja jouluasetelmissa. • Maahan pudonneita käpyjä voi kerätä omaan käyttöön, mutta elävissä puissa olevien käpyjen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	Kerätyt kävyt levitetään ilmastavalle alustalle, esimerkiksi ritilän päälle. Ritilä laitetaan kuivaan, ilmavaan ja mieluiten lämpimään paikkaan, jossa kävyt aukeavat kauniisti.	4-10
Paju <ul style="list-style-type: none"> • Pajua voi käyttää lähes mihin tahansa askarteluun niin tuoreena kuin kuivattunakin. • Pajujen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	Pajua voidaan kerätä lehdettömään aikaan lokakuulta huhtikuulle asti. Pajua voidaan käyttää niin kuivattuina kuin heti tuoreeltaan. Jos pajut ovat kuivattuja, tulee niitä liottaa ennen käyttöä noin viikko. Jos pajut ovat tuoreita, tulee niitä käyttäessä huomioida, että kuivuttuaan ne kutistuvat eli esimerkiksi punonnassa vierekkäisten	10-4

	pajujen raot kasvavat.	
Pajunkissat <ul style="list-style-type: none"> • Luonnossa pajun keräämiseen tarvitaan aina maanomistajan lupa. Niitä voi kerätä teiden varsilta, sähkölinjojen alta ja paikoista, jotka muutenkin raivataan säännöllisesti puhtaiksi. 	Pajunkissat ovat pajun kukintoja, joita esiintyy pajuissa tavallisesti maaliskuuhun.	3-4
Pihlajanmarjat <ul style="list-style-type: none"> • voidaan käyttää esimerkiksi helminauhoina, mutta myös erilaisissa koristeissa, joita voidaan tehdä talven mittaan. Ne säilyttävät kauniin värinsä kuivuessaan. • sopii kuivattuina myös esimerkiksi lintujen talviherkkuihin. 	Pihlajanmarjat, jotka on tarkoitus kuivata olisi parasta kerätä siinä vaiheessa, kun eivät ole vielä täysin kypsiä ja punaisia vaan hieman oranssiin vivahtavia. Pihlajanmarjat voi pujottaa neulan avulla lankaan ja laittaa esimerkiksi henkariin roikkumaan ja kuivumaan kuivaan ja ilmavaan paikkaan. Toinen, hieman helpompi vaihtoehto on pujottaa marjat ohueen rautalankaan ja laittaa samalla tavoin kuivumaan.	8-9
Risut <ul style="list-style-type: none"> • Risut sopivat moneen askarteluun, niitä voi myös maalata spraymaalilla. • Risujen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	Kerättävien risujen tulee olla eläviä, kuivat risut eivät kestä taivuttamista. Risut kerätään lehdettömään aikaan, syksyllä lehtien pudottua tai keväällä ennen lehtien puhkeamista. Syksyllä kerätyt risut ovat sitkeämpiä. Auringolta, sateelta ja tuulelta suojassa tuoreena kerätyt risut säilyvät pitkään käyttökelpoisina.	10-4
Ruskalehtien/kasvien prässäys <ul style="list-style-type: none"> • Ruskalehdissä/kasveissa on kauniita värejä ja muotoja ja niitä voidaan prässätä kuivumaan myöhempää askartelua varten. Ruskalehtiä/kasveja voi kuivata myös sellaisenaan mutta tällöin ne usein yleensä käpristyvät. 	Lehdet/kasvit prässätään asettamalla ne imukykyisen paperin (sanomalehti) väliin. Asettamalla paperi arkit päällekkäin ja niiden päälle jäykkä levy ja lopuksi painoksi esimerkiksi kivi, tiili tai painavia kirjoja). Kuivuminen kestää 1-2 viikkoa. Välillä kannattaa tarkistaa lehtien kosteus ja vaihtaa sanomalehdet jos ne ovat kosteita. Näin vältetään lehtien homehtuminen.	5-10
Sammal <ul style="list-style-type: none"> • Sammalta voidaan käyttää niin ruukkuihin kuin koristeeksi. • Sammalen keruuseen tarvitaan aina maanomistajan lupa. 	Sammalta voi kerätä varhaisesta keväästä lumipeitteen tuloon asti. Sammal on käyttökelpoista sellaisenaan. Sammal vaatii kosteutta pysyäkseen vihreänä. Sammalta kannattaa suihkutella säännöllisesti etenkin sisätiloissa, sillä kuivuessaan se muuttuu ruskeaksi.	3-11
Tammenterhojen keräys ja kuivaaminen <ul style="list-style-type: none"> • Tammenterhoista voi askarrella esimerkiksi korva- tai kaulakoruja. Ne sopivat myös esimerkiksi avaimenperien askarteluun. 	Tammenterhoja voi löytää tammien alapuolelta. Ne sopivat askarteluun sellaisenaan. Kun keräät tammenterhoja, niin yritä löytää myös tammenterhonkanta, jonka voi liimata kiinni varsinaiseen tammenterhoon.	8-10
Tuohi <ul style="list-style-type: none"> • Sopii kaikenlaiseen askarteluun. • Tuohi kerätään kaadettaviksi tarkoitettuista puista. • Tuohen keruuseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	Tuohen parasta keruu-aikaa on kesäkuusta heinäkuun puoleenväliin. Tuohi irrotetaan puista levyinä tai nauhoina. Tuohi voidaan kuivattaa sellaisenaan tai se voidaan laittaa painojen alle oikenemaan, jotta siitä saadaan suoraa levyä.	6-7